СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 228. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 20-го листопада 1946. No. 228. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, November 20, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЛУЇС ДІСТАВ СУДОВИЙ НАКАЗ СТРИМАТИ СТРАЙК УГЛЕКОПІВ

Після того, як вісім визначних урядовців зложили заприсяжене зізнання (афидейвит), що страйк углекопів стане нещастям для краю, федеральний дистриктовий суддя Дистрикту Коломбія, Т. Ален Ґолдсборо видав судовий наказ предсідникові майнерської юнії Джанові Л. Луїсові стримати страйк майнерів мягкого вугілля. Страйк на підставі його доручення мав розпочатися в середу 20 листопада. Наказ важний до середи 27 листопада, а на пять годин перед вигасненням наказу має бути отворена судова розправа над цим, чи наказ має остати дальше всилі. Луїс покищо не відповів нічого на таке зарядження суду, яке, як показується, було видане за телефонічним порозумінням з президентом Труманом, що перебуває на вакаціях на Флориді.

Майнери виходять на страйк.

Розпорядок уряду до майнерів, виданий секретарем внутрішніх справ Круґом, що страйк є протизаконний, бо це є поломання контракту збоку юнії, прибито на видних місцях в майнерських околицях. Не зважаючи на це, що Луїс загрозив страйком на середу 20 листопада, вже в понеділок 18 листопада яких 40,000 майнерів покинули роботу під закликом: „Нема контракту, нема праці".

Залізничий рух обмежений.

Бюро Оборонного Транспорту — ОДТ — видало доручення залізницям, щоб вони обтяли число потягів на 25 відсотків, щоб у цей спосіб зберегти припаси вугілля. Тому, що більшість залізничих потягів кодо великих міст порушаються електричною силою, рух на цих залізницях не буде обмежений, а це теж не пошкодить робітникам у їх доїзді до праці з передмість до міст.

Найбільше загрожений страйком залізний промисл і тому уряд заморозив припаси вугілля в приватних складах, щоб можна розділювати вугілля промисловим підприємствам відповідно до потреби.

КОНВЕНЦІЯ СІО ПРИНЯЛА ПРОТИКОМУНІСТИЧНУ РЕЗОЛЮЦІЮ.

Конвенція Конгресу Промислових Організацій, яка розпочалася в Атлантик Сиіті в понеділок, одноголосно приняла резолюцію, з домаганням, щоб большевики не вмішувалися в політику цеї організації. Коли екзекутивна рада поставила цю резолюцію до одобрення, повстало мале замішання, бо дехто хотів протестувати. Одначе, коли предсідник СІО Филип Морей заявив, що безупинне вмішування комуністів кидає на СІО тавро комунізму, ротивники резолюції скапітулювали з опозиції і резолюція перейшла без протесту. Заповідають, що справа комунізму вирине ще раз, коли прийде до вибору деяких урядовців на конвенції.

ВКРАЛИ СОВЄТСЬКИЙ ПРАПОР З РОБІТНИЧОЇ КОНВЕНЦІЇ.

Хтось украв совєтський прапор з конвенційної салі Конгресу Промислових Організацій в Атлантик Сиіті. Це виявилося, коли один з делегатів заявив, що нема прапора СССР між 51 прапорами, які вивішено на салі на честь Організації Обєднаних Держав, якої Асамблея і Рада Безпеки тепер відбувають свої засідання під Ню Йорком. На це урядовець, який робив підготову до конвенції, заявив, що совєтський прапор був на салі, отже очевидно хтось його вкрав. Один з проти комуністичних делегатів на конвенції заявив, що хоч ми не любимо комуністів, то Росія була нашим союзником у війні і причинилася до перемоги над націстами, тому її прапор повинен бути між іншими прапорами.

СЛІДСТВО ПРОТИ СЕНАТОРА БИЛБО.

Сенатська слідча комісія ухвалила розпочати слідство над поведінкою сенатора Теодора Дж. Билбо, демократа з Мисисипі, після того, як комісія розглянула зажалення, що Билбо дістав $25,000 нагороди за приділення воєнного контракту одній фірмі. Проти сенатора витягнули теж закиди, що він вчасі передвиборчої агітації виявляв погляд, що нігри не повинні мати права голосування при виборах. Коли б закиди проти сенатора показалися правдивими, він може бути недопущений до обняття становища сенатора.

ПЕНИСИЛИНА ЛІКОМ ПРОТИ НЕДУГИ СЕРЦЯ.

— Пенисилина лікує одну зі смертельних серцевих недуг, звану „бактерія ендокардітіс", як це оприлюднює д-р Сідні Стравс, предсідник шікаґівського товариства серцевих недуг. Ця недуга майже без виїмку кінчилася досі смертю. Вона часто появлялася після витягнення зубів. Одначе, щоб пенисилина могла помогти, треба її заживати ще перед витяганням зуба, каже д-р Стравс.

Генерал Клей за заведення цивільної влади

Заступник військового команданта в американській окупаційній смузі в Німеччині, лютенант-генерал Лусіюс Д. Клей, заявив перед військовою комісією сенату у Вашинґтоні, що адміністрація окупаційної смуги повинна бути передана в цивільні руки. Переслухання в комісії було довірочне, тому не оприлюднено змісту. Одначе звісне, що департамент стейту противиться таким змаганням військових кол том що це належить до закордонної політики, якої напрямні встановляє департамент стейту.

НАУКОВЕЦЬ ПРОТИ ЗАСТРАШУВАННЯ В ЗАКОРДОННІЙ ПОЛІТИЦІ.

Гостру критику американсь і закордонної політики висловив канцлер університету в Шікаґо, д-р Роберт М. Гочинс у своїй промові в Лос Анджелес, у Каліфорнії. Застрашування йде від нашого посідання атомової бомби. Коли її ніхто інший не має, то або ми повинні її використати, або довести до того, щоб ніхто її не мав, твердив Гочинс. Ми дозволили Росії захопити провід у змаганнях до розброєння, хоч вона на це не заслуговує. Нам не вільно розпочати превенційної війни, коли ми не хочемо йти слідами націстів, які за це відпокутували смертну кару. Коли ми хочемо створити мировий стан у світі, нам треба самим переводити моральну, інтелектуальну і духову революцію в цілому світі, радив канцлер.

РОСІЯ ЗА РОЗЩИРЕННЯ ПРАВА ВЕТА.

У виданні Ню Йорк Таймсу з 19. листопада, Джеймс Рестон, пише статтю, а в ній твердить, що Росія не то, що не бажає собі обмеження права вета, а навпаки, хоче його розширення. Рестон твердить, що при дискусії над правом вета в Ялті виринула ця справа і тоді Молотов висловив погляд, що вето повинно бути не обмежене, таке, щоб держава могла його вживати, коли лише хоче. Щойно на домагання Рузвелтового післанця до Сталіна, Гарія Гопкінса, вчасі конференції в Сан Франсиско Сталін згодився на обмеження вета до конечних випадків. Мало кому звісне, пише Рестон, що на засіданні Ради Безпеки 22. березня біжучого року Совети предложили домагання розширення права вета. Коли б їх пропозиція була принята, то обмеження приняте Сталіном, було б цілком скасоване, пише Рестон.

Поступ в нарадах Великої Чвірки; Молотов погоджується

Рада закордонних міністрів Чотирьох Потуг на своїй сесії дня 18-го листопада досягнула основного порозуміння щодо статуту вільної території Тріесту, повновластей ґубернатора та поліції. Совєтський міністер Молотов поробив цілий ряд уступок, задержуючи собі ще можливість кінцевого спротиву. Проте вважається, що справа Тріесту може бути вирішена вже в найблищому часі. Одна публікація Тріестського університету перевела анкету кого вважається найбільш відповідним кандидатом на ґубернатора Тріесту і найбільше голосів дістав генеральний директор УНРРА Ля Ґвардія.

СПРАВА ВЕТА ПРЕДМЕТОМ НАРАД ПЯТЬОХ ВЕЛИКОДЕРЖАВ.

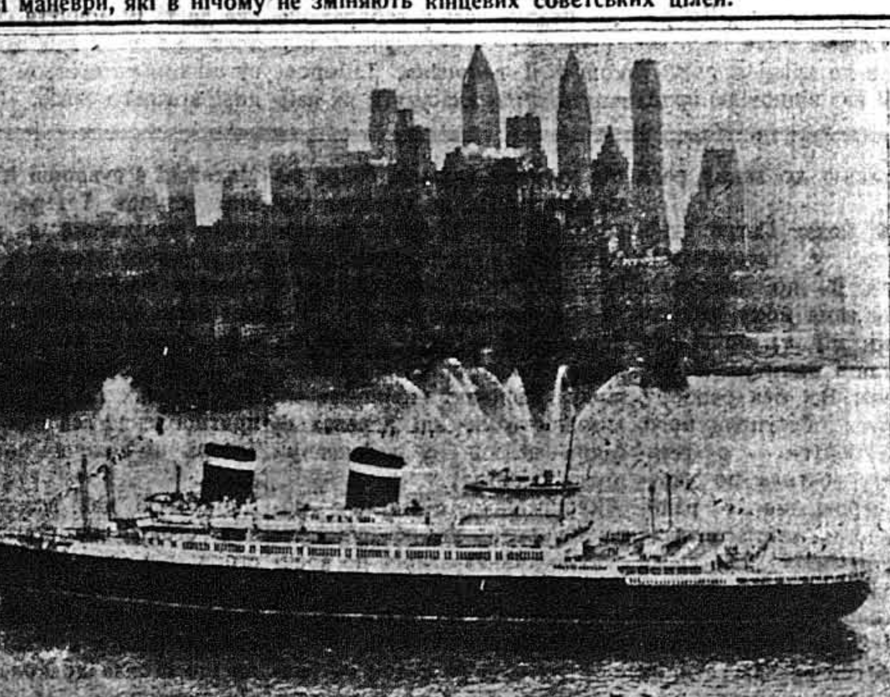
Представники пятьох великодержав, Америки, Англії, Франції, Росії і Китаю, яким прислуговує право вета в Раді Безпеки, продовжували свої наради в справі добровільного обмеження, згл. злагіднення цього права. Совети і тут зробили малу уступку, погоджуючись, щоби кожна з упривілейованих великодержав порозумівалась взаємно з іншими в справах, в яких вона думала б використати своє право вета. Опісля совєтський представник Ґромико заявив, що його країна буде рішучо противитися будьяким змінам права вета визначеного чартером О. Д. В пресових коментарах стверджується, що Совєтський Союз радше ще більше скріпив би право вета, чим мав би погодитися на його злагіднення.

З НАРАД ЗАГАЛЬНОГО ЗІБРАННЯ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ.

Предметом нарад поодиноких комітетів Загального Зібрання О. Д. дня 18-го листопада були насамперед справи буджету О. Д. та протекторату над недержавними територіями. В обидвох справах Совєтський Союз був в опозиції і не винесено ще жодних конкретних рішень. Дня 19-го листопада на пленарній сесії Загального Зібрання у Флошінґ Медов Парк маал відбутися церемонія офіціяльного прийняття до Обєднаних Держав трьох нових членів — Швеції, Ісляндії та Афґаністану, делегати яких опісля вже братимуть участь в нарадах. На порядку дальших нарад буде перевибір членів Ради Безпеки та Економічної і Соціяльної Ради, як теж єгипетська пропозиція резолюції в справі переслідування і дискримінацій.

ЗНОВА ПОГОЛОСКИ ПРО ХВОРОБУ СТАЛІНА.

У звязку з неприявністю Сталіна на парадах в Москві з нагоди річниці жовтневої революції, в пресі знова появилися вістки про фізичну недиспозицію Сталіна, звязану вже з його віком. Робиться теж всілякі здогади про совєтські уступки в закордонній політиці, що їх в останньому часі виказує совєтська дипломатія на міжнародному терені, вважаючи їх тільки за тактичні маневри, які в нічому не зміняють кінцевих совєтських цілей.

ВИТАЮТЬ „АМЕРИКАНСЬКУ КОРОЛЕВУ ОКЕАНІВ"—Перед нами хмародери нюйорського Мангетену і розлога ріка Гудсон, на якій пишається „Амеріка", перший пасажирський американський корабель, що курсуватиме правильно між Ню Йорком і европейськими портами. Ті, що оглядали цей корабель, кажуть, що це ролюдсус, якого немає ніякий другий корабель у світі. Впродовж останніх пять років він перевозив американських вояків з Америки до різих країв, а потім звідтам назад до рідного краю.

ПЕРЕМОГА БЕВИНА В БРИТАНСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ

Не зважаючи на „бунт" деяких лейбуристських членів парламенту проти закордонної політики Бевина, він дістав одноголосну заяву довіря в Палаті Громад. За апробатою дотеперішньої закордонної політики Бевина голосували 353 послів, проти не було ні одного голосу, натомість біля 100 послів здержались від голосування, що свідчить, що „тиха опозиція" в нутрі самої урядової лейбуристської партії є серіозніша, як це можна б сподіватись. Опозиція з бувшим премієром Чорчилем на чолі піддержує політику Бевина. Урядовий проект про обовязкову військову службу в мирних часах має в британському парляменті теж попертя більшості.

УЧАСТЬ АВІЯЦІЇ В БОЯХ В ГРЕЦІЇ.

Зі Салоніки повідомляють про запеклі бої урядових військ з комуністичними „наїзниками" в горах здовж північного кордону з Югославією. В боях з урядового боку бере участь авіяція. В офіціяльному комунікаті стверджується, що сили „наїзника" були далеко більші, як це можна було сподіватися. В комунікаті говориться виразно про „наїзників", вказуючи, що комуністи організують війну проти Греції в Альбанії, Югославії та Болгарії. Грецький уряд зложив британському й американському амбасадорам відповідне звідомлення про боротьбу з червоними бандами за останній час. Вважається, що грецький премієр Тсальдаріс приїде до Ню Йорку, щоби особисто представити Загальному Зібранні О. Д., зглядно Раді Безпеки справу порушування грецького кордону з боку трьох сусідних країн.

ХТО БУДЕ ПРЕЗИДЕНТОМ ФРАНЦІЇ.

Французькі соціялісти, постава яких в новому парламенті вирішить долю країни, бо може дати перемогу комуністам або правим партіям, відбули своє засідання та вибрали бувшого міністра внутрішніх справ Андре ле Токера провідником їхньої парляментарної групи. На пропозицію комуністів прилучитися до них, соціялісти ще не дали відповіді, але коментуючи цю пропозицію соціялістична преса стверджує, що перед піддержкою французьких комуністів треба б раніше знати, які наміри має Москва, а це властне невідоме. Якщоб соціялісти прилучилися до комуністів, то Франція перший раз у своїй історії мали б комуніста президентом.

ҐРЕНЛЯНДІЯ — АМЕРИКАНСЬКА БАЗА ПРОТИ МОСКВИ.

Московське радіо дня 18-го листопада в коментарах Рисакова обвинувачувало Америку, що вона перемінює остров Ґренляндію у воєнну базу проти Совєтського Союзу. Рисаков покликувався наслова одного американського полковника, який мав написати в магазині Колієра, що на випадок війни американські літаки з Ґренляндії могли б легко атакувати найважливіші совєтські воєнно-промислові споруди на Уралі.

СУДЯТЬ НІМЕЦЬКИХ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНЦІВ.

В Римі британський військовий трибунал судить двох німецьких генералів, Макензена і Мельцера, обвинувачених за воєнні злочини. Підсудним закидується, що вони видали наказ масакри 335 італійців, як відплату за вбивство 32 німецьких націстів.

ЗАВОРУШЕННЯ В ЄГИПТІ.

На вулицях Каїро єгипетські студенти влаштували велику демонтрацію, звернену проти Великої Британії та єгипетського уряду. Підчас демонстрації дійшло до зудару між студентами і поліцією, при чому заатаковано теж англійську військову автомашину. Студенти домагалися закінчення британської окупації країни.

"РЕАКЦІЯ" В ІРАНІ.

Московське радіо виступило з обвинуваченням проти іранського уряду за „організацію репресій проти демократичних організацій", при чому було вбитих 40 осіб та 170 поранених в провінції Кузистану. Московське радіо твердить, що „іранська реакція та закордонні кола" намагаються тероризувати іранських „демократів" безпосередньо перед виборами до парламенту.

БРИТАНСЬКИЙ ПРОТЕСТ В СПРАВІ ВИБОРІВ В РУМУНІЇ.

В Лондоні опубліковано текст британської протестаційної ноти до румунського уряду в справі передвиборчої практики урядових партій, яку не можна назвати демократичною. З Букарешту повідомляють, що терор проти опозиції продовжується.

КИТАЙСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ ПЕРЕД ЧЕРВОНОЮ СТОЛИЦЕЮ.

З Пейпінґу повідомляють, що китайські урядові війська є у безпосередньому віддалені від комуністичної столиці Єнан, оточуючи її з чотирьох сторін.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

В ОБОРОНІ ПРАВ ЛЮДИНИ

Американські католицькі єпископи знов заговорили про мир. Заговорили в такий спосіб, що Ню Йорк Таймс, згадуючи за цей їхній голос, написав, що він є теж голосом „мілїонів американців інших вір".

Цей голос каже, що для великої справи мира вартує народам і державам пожертвувати втратою дечого з суверенности, території, границь і т. п. Одначе навіть у найбільшій жертві мусять бути пошановані права людини, Богом дані, які визнає Конституція Злучених Держав такими, що їх нікому не можна відібрати. Щодо цього не може бути ніякого компромісу. Проте так виглядає, що такими компромісами пробуємо дійти до замирення зі Советами, себто з тим Кремлем, який основних людських свобід не визнає і не шанує.

Щоб миритись, кажуть єпископи, треба спершу миротворцям погодитись щодо цього, що мусять бути забезпечені людині в цілому світі, в кожному краї включно з Советами ті права, які ґарантує Чартер Обєднаних Держав.

Єпископи звертають увагу на цю трагедію, яку нині переживає людина у многих краях. Вони згадують за мілїони воєнних вязнів, що їх ще досі не пускають домів і вживають до невільничої праці. Нагадують мілїони тих, що їх в нелюський спосіб переселюють на інші землі з тих земель, на яких їх рід жив сотнями літ. Нагадують теж мілїони нещасних людей, що їх виселюють за те, що вони не стали комуністами, чи не є добрими комуністами. Вкінці представляють єпископи ще й досі нерозвязану проблему тих скитальців в Европі, що не можуть вертати до рідного краю. У всіх тих справах, як виходило б з голосу єпископів, миротворці ради мира уступають весь час советській тоталітарній філософії, яка не бачить людини, а тільки державу, партію, владу.

Ще ніколи в людській історії, кажуть єпископи, людина не витерпіла стільки, як в часі новітніх тоталітарних філософій та режімів, з яких залишився ще комуністичний режім, що далі здійснює на людині свою безсердечну, політичну філософію. Потурання цій філософії, це не шлях, що веде до мира, кажуть єпископи. На зневазі людської гідности мира ніхто не побудує. Миротворці мусять зрозуміти, що людське життя є освячене, та що всім людям, де вони не жили б, прислугують певні свободи, певні права, яких їм ніхто не сміє відбирати. Тільки на таких засадах, кажуть єпископи, можна миритись. Людське життя мусить бути пошановане всюди, у всіх краях, серед усіх народів, що змагають до замирення. Воно ж освячене кровю Христа Спасителя на Голгофті!

Домагання, піднесені католицькими єпископами, є такими, що їх мусить обстоювати кожна свободолюбна людина, що бажає світові спокою, а людям кращого життя. Від проголошеного ними становища не може ніяк відступити Захід, коли переговорює з Кремлем у справі мира, якщо хоче, щоб християнська цивілізація не пропала, а далі жила.

Чи нова імїграція шкідлива?

Пані Елінор Рузвелт у розмові дня 14. листопаду в Ню Йорку з делегатами американців і канадійців українського роду в справі допущення скитальців до Америки вказала на труднощі такого кроку тому, що деякі робітничі юнії і ветерани ведуть сильну агітацію проти нової імїграції. Робітництво опирає свій спротив на цьому, що свіжі імїґранти можуть збити ціну праці, а це знов може відбитися на добробуті усього робітництва. Очевидно, що тут не іде про загал робітників чи ветеранів, а тільки про деякі групи, якими керують різні демагоги. Але берім під увагу голос і тих груп, залишаючи на боці навіть усяку гуманність, усяке чоловіколюбство. Розберімо цю справу з іншого боку, а саме з точки добробуту Америки як цілости. І не шукаймо далеко за аргументами проти такого становища робітництва, а наведімо лише, про що говорять знавці прилюдно.

Саме згаданого вище дня відбувалася в Клівленді конференція Амерікен Гелт Асошіейшен, на якій між іншими обговорювано розподіл населення зогляду на вік у звязку з імїґрацією. Віцепрезидент Метрополитен Лайф Іншюренс Компані, д-р Луїс Доблин на підставі призбираної статистики виказував, що стримання свіжої імїґрації до Америки відбилося на упадку числа народин на одну третину. Внаслідок цього тепер є в Америці непропорціональне велике число старих людей в порівнанні з числом молодих людей. По казується напр. що живе тут 10,000,000 людей у віці понад 60 літ, а їх треба втримати при життю, хоч їх працездатність менша, ніж працездатність молодших людей.

З інших наведених там статистичних даних замітні такі висновки: В 1960 році три четвертині людей будуть вмирати у віці 45 літ, або вищім, а коли такий стан буде тривати довше, то з кінцем теперішнього століття девять десятих населення буде вмирати в згаданому віці, бо дуже мало буде молодих людей. Знову д-р Теодор Кломп з Ню Йорку доводив, що в 1980 році буде в Злучених Державах 150,000,000 населення, а серед нього 21,-000,000 будуть мати 65 або більше літ. Висновок такий, що Америка це буде нація старців. Що це значить для краю, хай свідчать дальші цифри Кломпа, а саме: Три роки тому було в Америці 25,-000.000 людей, які були хворі на хронічні недуги, внаслідок яких ці люди втратили 1,000,-000 робучих днів.

Подавши такі цифри, поставив референт запит: „Що робити із старими і частинно неспособними до праці людьми?" У дискусії над відповідю прийшли учасники конференції до переконання, що не годиться відправляти з роботи старших людей сумарично лише тому, що вони осягнули якийсь вік життя, але треба перевірювати кожну людину окремо, так як переводиться вибір, коли приймають людину до праці. На прикладі живих людей доказували дискутанти, що старші люди бувають спосібні до праці в різних напрямках і тому треба їх вживати до такої роботи, до якої вони зогляду на свій вік надаються. Коли б відкинути сумарично старших людей з роботи, то повстане паразитизм, тобто такий стан, що старші люди, маючи старечу пенсію, будуть жити з ласки молодших, котрі будуть платити непомірно високі податки на різні фонди, з яких будуть користати старші люди, що перестали працювати.

Телеграфічні звіти з конференції не зазначили, чи була дискусія над основними причинами, чому Америка старіється. Стверджено лише на вступі, що причиною упадку числа молодого покоління є заборона імїграції, але не згадано, чи була дискусія над усуненням цеї причини, тобто над отворенням імїграції. Та пригадка про це вистарчає, щоб нею занялися такі чинники, які саме стараються отворити брами Америки для скитальців і інших імїґрантів. Нема сумніву, що люди, які перейшли таку життєву крізу, як скитальці, будуть вдячні краєві, який прийме їх до себе і дасть їм спроможність працювати. З минувшини знаємо, що імїґранти вложили велитенську працю в розбудову і вміли перетерпіти найбільші злидні. Досвід можна використати і в теперішньому часі. Винахід машин не все мусить викидати людей з роботи. Зрештою винаходи не є привязані до одного чи другого краю, бо вони є спільним добром цілого світа. Отже й Америка мусить призадуматися над цим, як зужиткувати людську працездатність. Аргумент, що імїґранти відмолоджують населення є настільки важний, що різниця клімату для переселення теж впливає на розвиток покоління. Теперішне населення Америки виказало велику енергію мабуть якраз тому, що тут схрещуються різні національности і повстає нова, так би мовити, американська раса, чи там нація. А це повинен бути один з аргументів, щоб отворити границі Америки для нових імїґрантів.

Та коли йде про використання скитальців, то треба теж тямити на поспіх у цій справі. Не лише пані Рузвелт, але теж і інші приглядачі стверджують, що бездільність у таборах нищить людину морально і підкопує її здоровля. Таборове життя треба скасувати як найскорше і дати людям працю, яка дасть їм почуття своєї гідности, а з цим і зробить їх знову цінним матеріялом у розбудові кожного краю.

Микола Чубатий.

Треба зближити дві відчужені частини одного народа

(З нагоди поставлення нового владики Преосв. Данила Іванчо для виселенців Карпатської України).

Переломові події в житті народів заставляють їх членів призадумуватися над своїм власним національним життям та витягати науку з пережитого. Історія стає тут найкращим вчителем, бо вчителем, що оперує фактами певними і безпристрасними. Життя буває сильніше від всяких пересудів набутих століттями часто завдяки посторонним силам, що заколочували правильне життя недержавної нації. Аж переломові події в житті народів потрясають немов збірною свідомостю, усувають пересуди та випростовують шлях національного життя.

Ніхто не може заперечити, що впродовж другої половини 19-го століття та перших років 20-го століття найболючішим явищем українського національного життя було галицьке москвофільство в Західній Україні та малоросійщина на східній Україні. Це були мало чи не одинокі факти в житті европейських народів, що цілі тисячі а то й сотки тисяч членів української нації не мали свідомости своєї національної приналежности та вважали себе членами ворожого народу. Москвофільство було правдивим боляком на національнім організмі української нації.

Таке саме було в Східній Україні. Тисячі, зокрема інтеліґентів, стали духовими рабами культури панівного російського народу. І хоча вони не перечили, що вони приналежні до окремої української етнічної ґрупи, вони не мали ні духового ані морального хребта, щобо вважати себе членами рівнорядної нації. Державна культура Москви зробила їх рабами сусіда, прикула до колесниці сусіда-загарбника.

Аж такі потрясаючі події, які принесла зі собою перша світова війна, визвольна боротьба українського народу та національна революція в Україні потрясли до основ і галицьким москвофільством та східно - українським малоросійством. Галицькі москвофіли, ще 1914 року витали хлібом та сіллю наступаючу на Галичину російську армію. З ентузіязмом витали вони царя Миколу II., коли він у Львові проголошував, що сповнився заповіт московського князя Івана Калити: „Да не будеть Подяремной Руси" та приєднував Галичину до Московщини. Ці самі москвофіли 1915 року тягнули на схід з відступаючою російською армією, щоби на власні очі побачити матушку Росію. А побачивши її, побачивши українську національну революцію та моральну вищість рідного народу над хаосом революційної Росії та здичілістю московського большевизму, вони вертали на Західну Україну українцями та взірцевими синами рідного народу. Два роки революції потрапили зробити зі стовпа москвофілів д-ра Евгена Давидяка старшину Української Галицької Армії, а з д-ра Маріяна Грушкевича, російського поета Подкарпатской Руси та царського градоначальника важко добутого міста Перемишля, зробили професором тайного українського університету та відомого судового оборонця українців - революціонерів перед польськими судами. За тими провідними людьми галицького москвофільства з перед 1914 року пішли сотки інтелігентів та тисячі селян, що серед тих історичних подій віднайшли свій рідний, український нарід.

Подібна переміна наступила в душах сотень, а то й тисяч східно-українських малоросіян. Читати б тільки спомини відомого генерала армії Української Народної Републики Петрова, читати б наукові твори таких вчених як Демченко, історика права з перед революції та по революції, було б чути зізнання високого достойника російської синодальної церкви, митрополита Володимира над Клязмою Олексія, уроженця Дніпропетровщини, про їх стару малоросійську віру зперед 1917 року та нову по 1917-тім році, щоби зрозуміти, які сильні духові переміни були в силі принести російська соціяльна та українська національна революція в душах тисячів східно-українських малоросіян. З колишніх попихачів московського державного воза ставали вони горячими українськими патріотами та взірцевими синами рідного народу, для якого готові були страждати та навіть вмирати.

Немає ніякого сумніву, що події, які започаткувала Перша Світова Війна, до основ потрясли теж душами дітей закарпатської України, душами найбільше пораненого брата, як сами себе назвали делеґати Карпатської України до західно - української Національної Ради. Тисяча літ мадярського панування над Карпатською Украною, москвофільська пропаганда серед підкарпатських русинів, як вони себе звикли називати старою, назвою, витворила серед тої частини українського народу правдиве душевне замішання. Інтеліґенція дала себе здебільша ошоломити мадярській цивілізації. Серед мас народу, що за всяку ціну хотів зберегти свою „руську віру", царське москвофільство та православія стало тою приманою, що мала принести їм ратунок перед змадярщенням та національною загибеллю. На ділі одно й друге було штучно насадженим, чужим впливом, якого карпатські українці стали повільно позбуватися у звязку з українською національною революцією та з розпадом Австро-Угорщини.

Новий окупант Карпатської України, Чехословаччина, дальше штучно підтримувала той національний хаос в надії найти там для себе терен експанзії та браму до „російського брата". Карпатська Україна стала першою українською землею, на якій розігралася коротка трагедія відбудови української влади (в березні 1939) та нове світове потрясення, принесене Другою Світовою Війною. Карпатська Україна дозріла серед тих історичних подій та як органічна частина української нації вона нині переходить нову Голгофту національного та релігійного переслідування з боку московського Кремля.

Надії мадяронів утримати Карпатську Україну в межах історичної корони Св. Стефана нині розлетілися як пух серед вітряної погоди. Надії на поворот панування мадяр на цій частині України нині рівні нуль. Сама Мадярщина в цій політичній констеляції скорше засуджена на загибіль, ніж мала Карпатська Україна. Большевицький терор на Карпатській Україні основно вилічив карпатських українців з москвофільства.

Коли большевики заняли Ужгород чеська урядова преса інформувала дуже докладно, як щиро витав червону армію молодий греко - католицький єпископ Ужгороду Преосв. Теодор Ромжа, людина москвофільської орієнтації. Не минув один рік і молодий владика пішов тим самим шляхом мучеництва, що й галицькі українсько - католицькі єпископи з митрополитом Йосифом Сліпим у проводі. Для нового московського червоного окупанта ще мало було політичної та навіть російської національної льояльности. Йому треба було щоби релігійний провідник карпатських українців став православним москалем, зрадником власного народу та власної церкви. Карпатські українці перенесли на своїй шкірі останню лекцію, що навіки споїла їх з монолітом української нації.

Американська еміґрація, що покинула рідну землю по обох збочах Карпат ще перед війною, коли ці духові переміни не наступили в душах українців, часто не може зрозуміти того процесу, що відбувся в

ВАСИЛЬ ПАЧОВСЬКИЙ

ЗА УКРАЇНУ

(Історична повість, оперта на подіях в Україні в 1664 році).

20)

— Не жартуй, Петре! — промовила Маруся — бач, пані хвора з тоски та сни недобрі мала...

— Сниться, то й сниться, а як прісниться, то й все минеться! Здоровив вас гетьман щастям, здоровлям та доброю вісткою, ще два тижні там побуде тай зараз прибуде!

— Кудиж бо поїхав тепер? — питала Олеся.

— До Корсуня, Ясна пані, панує, бенкетує, тай наказує Ясновельможній не вдаватися в тугу, бо що собі гадкує, думає, все статися має. А Остапкові отсе яблучко я взяв, а де взяв, в зайчика одняв, щоби ось тобі дав, — вигадував козак, простягаючи яблуко до рук хлопця, якого поцілував по наказу...

— Ти йдеш до пана Стеткевича за ділом яким, чо що?

— Ні бо, гетьман вислав до Вас, Ясна пані, оповістити, що усюди гаразд ведеться...

— Та кажиж бо, як і де пробував, що робив воєвода мій? — допитувала Олеся.

— Легко казати тому, кому в горлі не сухо!

— Ти голодний, так їдь чим скорше на замок, а ми навправці перебіжимо!

І потішена Олеся не йшла, а бігла стежкою до замку рада та весела.

Небавом козак Петро сидів за столом у гетьманській їдальні та їв по козацьки. Гетьманша сама йому доливала чарками мід, то присідала, то вставала і випитувала про свого Івана. Всі без розбору, пани і слуги обступили його, раді дещо почути — а гетьманша всіх гостила по українському серцю, що в радощах рада цілий світ згадувати та угостити.

Козак відказував на запити полуслівцями та примівками на виворіт їх повертаючи. Небавом став сам розказувати, як попоїв та меду напився — а став прикре оминати, а веселого придавати, а так жартобливо і з такими мінами, що всі реготалися...

А в Корсуні на замку як польська піхота обступила будинок воєнної ради, ті два козаки, що дістали приказ чекати у першій кімнаті, почули під дверима сильний голос реґіментара. Це не говорив той солоденький Маховскі, що так панькався з Виговским, а той суворий, неублагаємий суддя на смерть. Такий голос чули в його нераз у наказі, погрозі, або в читанні присуду на непокірну чернь, яку вивішував цілими сотнями по деревах та садив на кіл за найменший прояв спротиву.

Тепер Маховскі читав — козаки почули, що це був присуд, де приказувалось по воєнному артикулу всіх, що підбурюють чернь до бунту — карати смертю.

— Ви мені не судді! — сказав хтось грімко і рішучо — ви не маєте права читати мені присуд по артикулу. Я воєвода і сенатор Річи посполитої — мене судити можуть тільки король Його Милість і сенат. Їх судові над собою я підчинюсь, а вашого суду я не признаю!...

Стало тихо. Через хвилю відчинилися двері. Вийшов Маховскі з суворою міною, за ним ступав Тетеря, блідий, хитро усміхнений з проявом внутрішнього вдовілля, далі поступали Рембач, Пшепюрскі і Хенцінскі, команданти піхотних польських рот, гей застрашені, ще кілька шляхтичів гей переляканих з Київщини, та пригноблений гей пяний осаул Тетері, що волочив ногами позаду...

Маховскі дав приказ козакам стояти на поготові до стрілу під карою смерти і не пускати воєводу Виговського із кімнати, такий сам приказ дістала піхота шляхоцька рота, що стояла довкола будівлі під ручницями.

Виговський сам остав у кімнаті, довго сидів гей пригомшений. Заходяче сонце кидало крізь крати пращальне червоне проміння на його бліде лице, втомлене переправою з ворогами. Йому видавалось, що це сон, після якого він пробудився!...

Ще довго стояли перед його очима лиця самозванчих суддів. Ось Тетеря, його шурин по братовій, мовчаливий цілий час як лис з хитрим облудно поважним лицем, скриваючим притаєну радість зависти. Ось Маховскі з солодкою міною, предкладаючий йому зізнання хлопів, яких постягав, аби сфалшувати зізнання проти його, відтак щораз грізніший, та щораз лютіший на його сильну оборону. Ось і всі пузаті його підніжки шляхтичі притакуючі як барани на кожде слово Маховского й ось осаул наполоханий та мовчаливий заяць, нещасливий майже, що його покликано до суду!...

— Ні, це не можеб ути, це не може бути! — вмовляв у себе гетьман — вони мені не предложили ніяких живих свідків, усі зізнавали під примусом питки, на тортурах, тай ще самі мушрі — не козаки! А до того звідки він сміє мене судити такий посіпака Чарнецкого? Сам Чарнецкі мені не рівня, я столичний воєвода, сенатор я — що це вони жарти зі мною строять?!

— А може ні? У такого звіра все можливе, а Польща — держава безправя! Навіщо я їхав сюди? було підождати на Сірка під містом, або бодай у місті серед свого збройного відділу!...

Стало смеркати. Гетьман кинувся до дверей — були замкнені на ключ.

— Гей є хто там, ні? — кричав з досадою.

— Чого? — відгукнув глухо якийсь голос.

— Хто це?

— Сторожа!

— Пусти мене!

— Не можна, пане — під карою смерти!

Гетьман кинувся на канапу: лежав довго гей підкошена бурянина... Ще раз встав.

— Хто ви, козаки чи хто?

— Козаки.

(Дальше буде).

„Рада Безпеки" одної шікаговської дільниці

Мешканці тої частини Шікаґо, що є за знаменитими шікаґовськими ятками, стараються вирішувати свої спільні справи в демократичний спосіб. Для тої цілі створили шість років тому „Сусідську Раду" — ніби свою „Раду Безпечности" — в якій працюють разом для добра цілої громади. Різного походження, різного вірування, мешканці тої, колись занедбаної, невпорядкованої, індустріяльної дільниці роблять під теперішню пору фактично те, до чого закликав недавно президент Труман у своїй промові до Національної Урбанської Ліґи. Він закликав всіх американців працювати „для тривалого порозуміння й співпраці поміж громадянами всіх вірувань, всіх рас".

В тій дільниці ,на квадратовій милі простором, мешкає яких 120,000 осіб. Всі вони, безпосередньо чи посередньо, економічно залежать від мясної індустрії. Шікаґо стало центром тої індустрії тому, що більшість скоту, призначеного на забій, плекається на захід від Шікаґо, в час як готові мясні вироби споживаються вбільшости на сході.

Першими поселенцями за ятками були ірляндці та німці. За ними стали приходити поляки, далі литовці, чехи, словаки, українці та на кінці мексиканці. Поверх девятьдесять відсотків — католики, але є там також лютеранська парохія, російська церква та жидівська синагога.

До створення „Сусідської Ради" мешканці жили не дуже приязно поміж собою. Литовці й українці вважали поляків ворогами; не дуже любилися поміж собою чехи й словаки, а всі пять згаданих національних груп ставились з підозрінням до німців. Ірляндці вважали всіх не-ірляндців чужинцями. Доля місцевих жидів не була завидною. Нігри, ідучи на ятки до праці, мусіли переходити через цю дільницю; але трималися головних вулиць, бо боялися нападів. Коли ж на цьому дешевому ринку праці зявилися мексиканці, до них ставились ще гірше як до нігрів.

Дільниця за ятками все ще є непривабливим місцем: не зникли ще всі темні сторони життя в убогих дільницях промислового міста, не розвіялись нетерпимість поміж мешканцями, — але 120 тисяч осіб вже почали налагоджувати непорозуміння, творити краще життя. Вони спромоглися зорганізувати „Сусідську Раду" і в ній спільно працювати.

Думка про те, аби створити демократичну громадську раду в дільниці за ятками (знаної як „Бек оф ди Ярдс"), зявилася в молодого соціолога, скінчившого шікаґовський університет — Савла Алинського. Він був переконаний, що коли люди ліпше пізнають один одного та будуть разом працювати, тоді їх ворожнеча та упередження зникнуть. Крім того він вірив, що це принесе не тільки моральне поліпшення, але також і матеріяльні вигоди. Разом з молодим ірляндцем, Джо Миґаном, який виріс в тій дільниці, Алинський почав відвідувати провідників різних національних груп та викладати їм свої думки. Працю цих двох захоплених молодиків підтримав шікаґовський поступовий епископ Бернард Дж. Шейл. Праця дала добрі наслідки й на сьогодня в „Сусідську Раду" входить яких 185 місцевих організацій: спортові товариства, громадські клюби, релігійні товариства, братства, школи, церкви, робітничі юнії, професійні організації, організації ветеранів. Це є федерація зі своєю управою, головною радою та загальними зборами. Кожна організація, що є членом „Сусідської Ради", незалежно від свого розміру, має одного представника в головній раді. На загальних зборах, які вирішують напрямок праці та програму діяльности, всі організації заступлені пропорційно до кількости своїх членів.

Як ця „Сусідська Рада" помагає ліпшому ознайомленню поміж різними групами, можна бачити хочби зі списку урядників за минулий — чи який інший — рік. Головою Ради за минулий рік був польський католицький священик; з чотирьох заступників голови один був польський робітничий діяч, другий — жид, службовець великої крамниці, далі — словацький католицький священик та ще один словак — представник словацьких груп. Касієром був німецький лютеранський пастор. Секретарем був ірляндець, католик, Джо Миґан, один з небагатьох платних робітників.

Коли Рада зорганізувалася року 1940, першим її завданням була опіка над дітьми. Зорганізовано було амбулаторію для немовлят, а в школах, публичних та парохіяльних, влаштовано гарячі сніданки та молоко без оплати роздавалось дітям в школах та на спортових площах в літі. Притягнено було до праці всі можливі сили для боротьби з дитячою злочинністю. Особливу увагу звернула Рада на боротьбу з упередженнями, нетерпимістю поміж різними групами, бо та дільниця не раз була місцем ворожнечі зогляду на різниці національного походження, чи віри. Як тільки виникло якесь релігійне, чи расове збурення, Рада зараз же приступала до розсліджeння справи, перевіряла чутки й факти і подавала до відома про наслідки тих досліджень. Як приклад можна привести такий випадок: зявилися чутки, що нігри штовхають білих в автобусах і трамваях. Тоді шість священиків, запнувши свої плащі під саму бороду, почали самі їздити в автобусах і трамваях для того, аби переконатися на власні очі чи то правда За тиждень, в своїх промовах під час служби в церквах заявили, що автобуси і трамваї дуже переповнені і штовхають всі, нігри не більше ніж інші.

Сьогодні цей добро-сусідський рух поширився на Клівленд, Савт С. Пол, Кензас Сіті й Омага. Хоч сусідські ради в цих містах так різняться від шікаґовської Ради як одна американська родина від другої, але дух і завдання ті самі.

Цілком зрозуміло, що подібні організації не раз підпадають під критику. В боротьбі за досягнення своїх намічених завдань, часом бувають надто боєвими. Але один з мешканців тої дільниці певно висловив думку переважаючої більшости, заявивши: „Якби кожне місто робило те, що робимо ми, то світ був би на шляху до мира".

Загальна Рада — ФЛІС.

Західній та в Карпатській Україні. Старі пересуди тут консервуються з пильною старанністю, тому й відчуження західних українців та карпатських українців куди глибші, ніж на рідних землях.

Великі події, зокрема серед українців католиків, так Західної як і Карпатської України, повинні заставити одних та других до основної ревізії своїх поглядів на взаїмні відносини. Не важне це чи карпатські українці хотять себе називати старою назвою русини, чи прийняти вкінці правильну назву українців. Важне, що історичні переживання рідних братів по обох збочах Карпат переконали одних і других, що вони члени одної української нації.

Зокрема, члени її західної вітки, є дітьми того самого многострадального народу вірними тої самої многострадальної Греко-Католицької Церкви, що має за собою такі величезні заслуги в національнім та культурнім розвою обох частин одної Карпатської розділеної частини української нації. Для власного добра пора братам заговорити до себе братною, зрозумілою мовою.

Дня 3. листопада 1946 сталася подія, що повинна стати вихідною точкою в наближенні братів та сестер одного та того самого народу. Греко-Католики виселенці з Карпатської України дістали свого нового владику, що заступить важко хворого Преосв. Василя Такача. Молодий Преосвященний Даниїл Іванчо це син українського гуцульського Ясіня, місцевости зі самої Галицької України. В подіях 1939 р. Ясінь був бастіоном національного опору українців з південних збочів Карпат. Молодий Владика вихований одначе майже всеціло в Америці. Знає він світ зі своїх студій в Римі, знає він нову Карпатську Русь-Україну зі своїх студій в Ужгороді. Тому витаючи нового Владику наших карпатських українців витаємо його як рідного духовного Батька, як Владику Українського народу. Ми віримо, що новий Преосв. Даниїл може багато зробити для наближення відчужених братів тої самої крови та тої самої мови. Тому зі щирого серця витаємо його на високім церковнім уряді традиційним побажанням наших українських предків: „На Многая Літа Владико"!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧОМУ НЕ ІДУТЬ ДО СОВЄТСЬКОГО РАЮ?

Я приїхав до Америки недавно. Перше, що я завважив, то це, що тут і найбідніщі українці не живуть так бідно, як живуть українці на рідній землі. Друге, що мене здивувало, то це, що тут є ще багато москвофілів, що обороняють Совєти і Росію і є за Сталіном. З розмови з ними я переконався, що вони цілком не знають, що тепер діється на тих землях, з яких вони вийшли. Вони сліпо вірять у те, що пишуть московсько-сталінські агенти. Та найбільше мене таки здивувало те, що ці люди не люблять Америки і американської влади, а тільки люблять Совєти і совєтський лад, яких не знають. З їх слів виразно виходить, що їхньою батьківщиною є Совєти. Вони не тільки віддають Сталінови Україну, але віддали б йому кожної хвилини теж і Америку.

Мені, що бачив власними очима совєтський „рай", просто вірити не хочеться, щоб ,такі люди могли бути на вільній американській землі. Я знаю, що є режім Сталіна, знаю, що є енкавудисти, знаю, що є Соловки, знаю, чим є Сибір для українських виселенців. Тому так хотів би заапелювати до тих усіх побаламучених сталінською пропагандою, щоб завернули з злої дороги. Знов тим, що намаґаються перетягати наших людей на сталінський бік, хочу порадити, щоб покинули капіталістичну Америку, а переселились в „селянсько - робітничі" Совєти. Я тамтуди не піду, бо був свідком, як гинули українці тисячами. Я бачив, як їх гнали на Сибір і Соловки. З такою владою як большевицька згода неможлива. Тому я певен, що їй мусить прийти скорше чи пізніше такий самий кінець, як прийшов владі Гітлера.

Осип Чайковський,
Брекенрідж, Па.

ДО ШАНОВНИХ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ" І „ЮКРЕЙНІЕН ВІКЛІ"

Як Ви змінюете адресу, просимо негайно повідомити про це аміністрацію „Свободи". Скоре повідомлення усуває непорозуміння і стримання газети. З повідомленням просимо також висилати 10 центів готівкою або почтовими значками на покриття вироблення нового стенсля. Члени і Читачі з Канади зволять присилати **тільки готівку** тому, що канадійських почтових значків не

HEALTH HINTS

("Health Hints" is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

ANIMAL HANDLERS MAY GET ANTHRAX

THE disease known as anthrax is a burrowing skin infection caused by a bacillus transmitted to man through contact with diseased animals or infected animal products. Anthrax is characterized by a carbuncle-like lesion surrounded by swelling and an abnormal accumulation of water in the tissues. The disease is serious. The first evidence of infection is the appearance of a small red spot on the skin accompanied by intense itching. The spot grows within a few hours into a sac containing fluid. This sac may rupture early, leaving a small ulcer, or may enlarge by direct extension or by development of a ring of such sacs. Within six days after onset, the sac ruptures and begins to dry and the swelling recedes. In drying, a tough black crust is formed which is characteristic of this infection. This can usually be removed easily in 10 to 14 days after onset but is sometimes firmly embedded and may persist for long periods, finally leaving a punched-out ulcer which slowly fills with new skin tissue.

Treatment is begun as soon as the diagnosis is made. The chief treatment drug is penicillin which effects recovery in the majority of cases if diagnosis is made early enough. Special serums and sulfa drugs are also used in treatment.

Farmers, butchers, veterinarians, tanners, furriers, taxidermists, and all persons whose work brings them into contact with animals or animal-products, must be especially alert to the danger of anthrax. The disease may even be transmitted through infected bristles on cheap, unsterilized shaving brushes.

Праісторичний чоловік в Америці

Кости людини, яка — за твердженням науковців — жила перед 500,000 роками, привезено дня 17-го вересня 1946 р. після 8 тижневої подорожі з острова Ява (Джава) в Голяндській Індії коло побережжя Азії. Ці кости приміщено в Музею Природничої Історії в Ню Йорку і означено, що це Чоловік Ґіґант-„меґантропос", або Чоловік з Яви ч. 1. З нього осталися лише зуби і частина щоки і на їх підставі науковці відтворили цілий череп голови найстаршої досі звісної людини.

Є ще й кости другої подібної людини, званої „пітекантропос робустус" або Чоловік з Яви ч. 2, теж жила перед пів міліона роками; дальше зуб Китайського Ґіґанта" — „ґіґантопітекус" — зперед 400,000 літ; череп печерної ходячої людини зперед 300,000 літ, званої в науці „пітекантропос ректус"; вкінці десять черепів людини, званої „гомо сольоензіс" зтак званого „Неандертальського часу", тоб то зперед 100,000 літ.

Крім цих останків праісторичної людини привезено до Америки ще правдивий „ковчег Ноя" костей інших передісторичних тварин, які гуляли по нашій землі сотні тисяч літ тому. Всі оці знахідки мають послужити як ланки у слідженні за розвитком людини із первісного стану аж до теперішнього.

Наука, яка займається прослідживанням передісторичного стану життя на землі, включаючи й життя людини, це палеонтологія. Одним із знавців палеонтології є голяндець д-р Ґ. Ґ. Р. фон Кеніґсвалд, який саме привіз згадані останки праісторичної людини до Ню Йорку. Він співпрацює у Музею Природничої Історії із д-ром Францом Вайденрайхом, який віднайшов так званого „Пекінського Чоловіка", теж із перед історичних часів. Д-р Кеніґсвалд не лише студіює еволюцію людини, але перебув теж власну свого роду людську еволюцію вчасі війни. Саме перед нападом на Перл Гарбор він находився на острові Ява, у Голандській Індії. Коли вибухла війна він передбачував небезпеку, тому спакував свої цінні знахідки в скрині і примістив їх по домах приязно до нього настроєних невтральних шведів та швайцарців. Коли прийшли японці, увязнили його і тримали 30 місяців в різних концентраках на острові Ява. Тому, що його знахідки були знані вже перед війною, ними заінтересувалися визначні американські науковці і тепер помогли йому привезти цей палеонтолоігчний скарб до Америки. Він знає історію кожної кістки, кожного зуба і кожного іншого праісторичного предмету із своєї збірки і вона приковує увагу не лише фахових знавців, але теж і пересічної людини, яка заінтересована розвитком людського роду від найбільш примітивної людини, яка заінтересована розвитком людського стану „людини - мудриця" — „гомо сапієнс".

КАМПАНІЯ

— на —

ПРЕСОВИЙ ФОНД "СВОБОДИ"

Усі датки, надсилані на пресовий фонд „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням у цій рубриці.

Відділ:	Датки:	Відділ:	Датки:
George Petrischak, передпл.	$ 3.00	104 Іван Масковіта	2.00
21 Peter Pankewich	2.00	112 Параня Різун	5.00
25 Іван Штогрин	5.00	130 Андрій Борак	10.00
39 Яким Клачко	2.00	130 Стефан Бриґідир	5.00
44 Андрей Шиляк	2.00	130 Алекс Андрусяк	2.00
49 Никола Яцків	2.00	130 Михаїл Гаврилович	2.00
50 Григорій Вавринець	2.00	130 Іван Лесняк	2.00
57 о. Михайло Мартинюк	5.00	130 Василь Ничка	2.00
57 Данило Зальопаний	2.00	130 Йосиф Палега	2.00
57 Михаїл Галашин	2.00	130 Alex Tynetski	2.00
57 H. Nedelsky	2.00	130 Nicholas Debelsky	2.00
58 John Motyl	2.00	132 Michael Wallace	2.00
59 Олекса Зелик	2.00	133 Дені Качмарик	2.00
69 Dmytro Kefor	2.00	146 Іван Хомяк	2.00
70 Теодор Кричковський	2.00	142 D. Hnatiuk	2.00
72 Пелагія Серединська	5.00	142 Петро Пітула	2.00
73 Д. Лободяк	2.00	158 Theodore Swidersky	2.00
76 Іван Громада	3.00	163 Пилип Ясновський	2.00
76 Михаїл Стиранець	2.00	167 Николай Білецький	2.00
78 Іван Онушка	2.00	175 Василь Братусь	2.00
83 Степан Терлецький	2.00	176 Миколай Іванцьо	2.00
90 Петро Височанський	2.00	177 Френк Лучка	5.00
91 Михаїл Іванчо	2.00	177 Стефан Саска	5.00
98 Николай Батіг	2.00	177 Лука Гумлак	3.00
98 Василь Пилипяк	2.00	177 о. Йосиф Железівський	2.00
98 Стефан Гевчук	2.00	179 Василь Паращак	2.00
99 Павло Бонк	2.00	180 UNA Youth Branch	10.00
Ukrainian Art & Novelty Shop	10.00	180 Genevieve J. Zepko	5.00
Микола Козак	3.00	180 Olga Zepko	2.00
J. Gretchen	2.00	180 Eva Zepko	2.00
Григорій Бойсин	2.00	180 Olga Sombati	1.00
Mykyta Gnot	2.00	180 Helen Muzik	1.00
Теодор Кричковський	2.00	180 Victoria Taras	1.00
Стефан Ґула	2.00	180 Pauline Taras	1.00
Михаїл Вархолик	2.00	180 Eunece Zepko	1.00
N. Chachewsky	2.00	180 Sophie Zepko	1.00
102 Stephen Bilyk	2.00	180 Julie Zepko	1.00
102 Теодор Бобечко	2.00	160 John Miskalo	1.00
		180 Dorothy Sudomir	1.00
		182 Олекса Комар	5.00

Адміністрація „Свободи".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

З почесного обіду — на сироти.

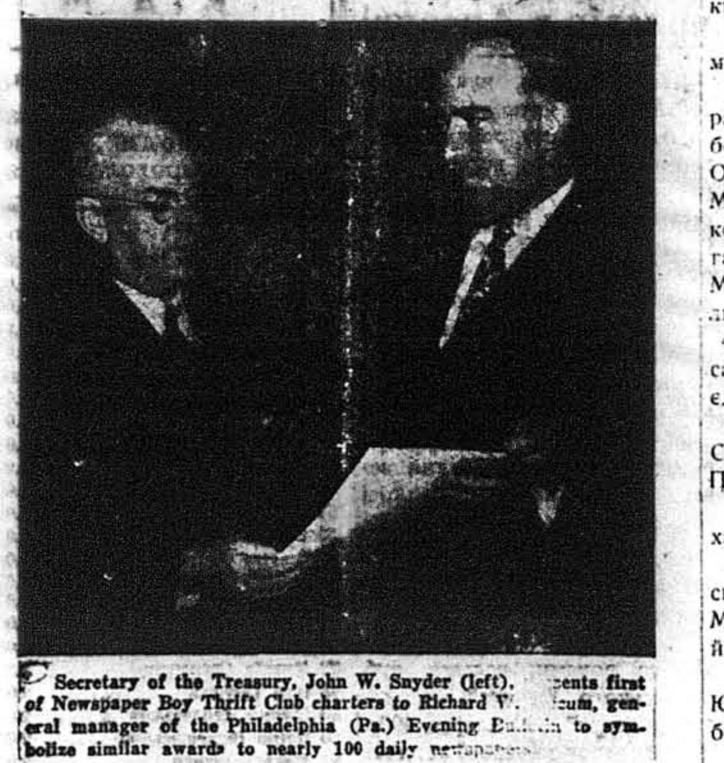
Братство св. Арх. Михайла влаштувало 13. жовтня почесний обід для гр. Михайла Сузанського і його дружини. Називаємо гр. Сузанського піонірем, бо наш громадянин ще за часів кандидатури Михайла Петрицького на парляментарного посла з Копичинеччини в 1905 р. брав діяльну участь у громадянськім житті і помагав Петрицькому у його перемозі при виборах. Приїхавши в Америку в 1906 р. поселився Сузанський в Ню Гейвен і від тоді не було організації, в якій він не брав би участі. Вже в р. 1908 взяв участь в організації бр. св. Михайла разом з Вавром Горішним і Алампієм Завадським. Зорганізування цього братства важне тим, що воно дало в р. 1910 початок до заложення парафії, при якій обєдналася наша громада. Тут повстав хор Бандурист з драматичним гуртком, який вів перед в мистецьких виступах. Потім зорганізовано Українську Січ, і Тов. Любов як від. 190 У. Н. Союзу, до котрого вписав себе і свою родину гр. Сузанський. Ще дальше повстало Сестрицтво Преч. Діви Марії і Клюб Ветеранів Другої Світової Війни, а до всього давало почин Бр. Св. Михайла. Ось тому це братство вважало за відповідне уладити почесну гостину для гр. Сузанського.

Коли наш піонір згаданого дня ввійшов на салю, то гості вже були зібрані і їх іменем привитав гр. Сузанського і його дружину предс. К. Стасюк серед загальної овації. Наші господині попописалися приладженням обіду і це треба піднести на признання їх знання кухонної штуки. Товстмайтром став К. Марущак і він привитав усіх та був господарем вчасі гостини. Було повно гумору, промовці переповідали історію громади і заслуги соленізанта, котрого закликали не лише на громадські наради, але теж і на родинні та особисті імпрези. Товстмайстер розповів про значіння Бр. Св. Михайла, яке стоїть на сторожі інтересів церкви й народньої справи. Потім гр. Н. Хабінець заговорив про положення українського народу, про скитальство, про сироти, про біду між ними, про вигоду серед американських громадян і попросив, щоб хоч окрушини, які спадають із наших столів, призначити на сироти.

На його зазив склали жертви на сироти: обоє Сузанські і Агафія Бундзяк по $10; а по $5: Бр. Св. Михайла, В. Вітенко, Ф. Левандовський, П. Гретчаник, М. Сузанський, Е. Маркевич; по $2: К. Марущак, К. Стасюк, И. Брезіцький, Т. Борецький, Е. Шумовський; по $1: Я. Кріль, К. Чухрій, В. Дробуш, Е. Черешньовська, А. Гузар, О. Гіна, Т. Фурс, М. Ковальчук, І. Гоюк, Я. Гіна, П. Басилик, Н. Лотоцький, І. Плуговський, М. Дрозд, М. Музика, Н. Кісіль, пані Стояк, Т. Рижевський, М. Ліпцан, Н. Патинок, А. Чайковська, Дякун, К. Рошка, М. Рошка, М. Сампара, П. Воляник, В. Козачок, М. Веретний, И. Сердинський, Н. Дерень, В. Колесняк, А. Запаринюк, П. Стасюк, Р. Королюк, Ботрія, В. Левчук, В. Крамарчук, пані Крамарчук, П. Зеледух, А. Плуговський, А. Хабінець, І. Підлісний, Н. Хабінець, М. Бурбела, пані Гузар, С. Сузанський. Дрібними $5, разом зібрано $112. Всі гроші вислано до Зап. Комітету в Филаделфії. Збірку зайнялись: гр. Гіна, пані Похмурська, панна Н. Кісіль і панна Ф. Гіна. Після збірки товстмайстер покликав до слова предс. К. Стасюка, котрий вручив дарунок братови Сузанському, та подякував усім гостям, а зосібна тим господиням, що приготовили смачний обід. А громадяни Сузанські склали сердечну подяку усім присутним, що справили несподівану овацію.

К. Марущак.

Honor Nation's Newspaper Boys

Secretary of the Treasury, John W. Snyder (left), presents first of Newspaper Boy Thrift Club charters to Richard W. ...um, general manager of the Philadelphia (Pa.) Evening Bulletin to symbolize similar awards to nearly 100 daily newspapers.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ДО ЧИТАЧІВ СВОБОДИ

Коли змінюєте свою адресу, а Ви є ЧЛЕНОМ У. Н. Союзу, то подайте число відділу. А коли Ви є передплатником, то це при зміні адреси зазначіть.

Подані нам так інформації прискорять зміну адреси без проволоки.

Адм. Свободи.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

3992. Угрин Лаврентія з Дрогобича від Угрин Любомира.

3993. Матурняк Григорія, Лещук Акилини і Юлії з с. Поручин, Бережани, від Рак Петра і Емілії (Мотиківська) з с. Бище і Пліхів.

3994. а) Вовк Льва, Чепіль Юстини, Жук Степанії, Медвідь Евгенії від Дума Василя з с. Млинівці, Зборів.

3994. б) Сулятицький Михайла, Симчич Василя і Антона, Романич Анни від Сулятицький Івана з с. Березів, Коломия.

3995. Яницький Михайла з Долини від Яницький Володимира.

3997. Нагорняк Йосифа і Михайла, Куцловського Станислава від Нагорняк Володимира.

2999. До односельчан Полонного, Волинь, від Бобрівник Петра.

4000. Штеник Петра, Петрина Михайла з с. Торганович, Самбір, від Стебелька Евдокії (Петрина).

4002. Яромій Марії від Яромій Софії з с. Рупенка, Ліско.

4004. Каролів Миколи, Ізидора і Юліяна з с. Струсів, Теребовля, Гардецький Михайла і Олександра, о. Подільський Мирослава, Русин Марії (Чайковська) з с. Зарваниці, Підгайці, Гардецький Ізидора і Марії (Боднар) та Боднар Павлини (Білів).

4006. Артименко Павла і Олександра з Херсонщини від Поєдинок О. (жена Петра).

4006. Попович Антона з с. Слобода Рун., Печеніжин, від Панівник Богдана.

4007. Шолокон Марії від Михайлюк Степана.

4008. Лисий Івана, Рачаковський Антона, о. Копяковський Миколи з Борщова від Чугайовський Володимира.

4009. Проць Івана, Марії і Юстини з с. Торченовичі, Самбір, від Пекелко Степана.

4010. Бойдуй Домки (Савчук) з с. Залуква, Галич, від Бойдуй Івана.

4011. Кадиляк Ілька з с. Чистогорби, Сянік, від Кадиляк Теклі.

4012. а) Каштанюк Івана від Дмитеркова Теофілі (Каштанюк).

4012. б) Блащук від Блащук Ромці, донька Йосифа.

4013. Мельник Ілька з с. Семенинова, Стрий, від Мельник Евгена, Івана і Катерини.

4014. Госович Степана і Марії з с. Паущівка, Чортків, від Олійник Марії (Госович).

4016. Савран Івана і Зофії (Бешлеп) від Митник Николи з с. Новосілки Гос., Рудки.

4017. Вовнянка Марії (Олійник) з с. Жуличі, Золочів, від Олійник Стефанії (Гапяк).

4018. Гашилик Юрка з села Чорна, Сянік, від Гашилик Катерини (Притула).

4020. Непрель Антона, Політчук Мозеса, Календа Павла з пов. Луцька від Непрель Сергія і Наді (Столяр).

4021. Закалюк Анни від Федичинський Степана з с. Чепниці.

4022. Каст Гавриїла від Каст Ірини (Малютин).

4023. Березовська Анни з с. Молодинча від Ярема Петра Петрович.

4024. Сиката Анни, Аліяца, Тадея з с. Хоржів, Ярослав, від Сиката Евгена.

4025. Лісецький Степана і Миколи з Белза від Дзундза Марії Гуменецька).

4026. Мишуков Олекси, Олени, Олександра, Анатоля, Мельников Івана, Глушенок Федора, Потопенко Семена від Форостенко Олекси.

4027. Васильівський Филипа від Васильівський Павла, син Андрея.

4028. Гуло Павла з Мінська від Лабус Константина.

4029. Нурко Василя, Благута Петра від Попіль Івана.

4030. Смола Томаша, Йосифа, Николая і Івана від Флюнт Зофії (Рейдорич) з с. Струпниця, Самбір.

4031. Іримак Миколи Сидорів від Мартощук Андрія.

4032. Годинський Лаврентія від Годинський Миколи.

4033. Леньо Маргарети від Леньо Марії (Малюкін) з Буковини.

4034. Шпитко Дмитра Михайла з с. Іспас, Буковина, від Шпитко Миколи.

4035. Тапарин Петра з с. Оліїв, Тернопіль, від Луцик Миколи.

4036. Яворський Василя і Петра, Кора Степана, Морохович Луки, Цюпа Михайла, Вишнуський Івана з с. Лімна, Турка, від Залуга Петра.

4037. Швед Миколая з села Бортники, Барановичі, від Швед Михайла.

4038. б) Цюняк Микола від Шмотолоха Теодора з с. Княгиничі, Рогатин.

4039. Голда Василя з с. Глубічок Великий, Тернопіль, від Голда Богдана.

4041. Куратців Федора і Юрка від Лавер Олени з с. Криве.

4042. Вовчик Миколи, Марти і Ірини, Колющко Френка з с. Сілець, Станиславів, від Кузьмич Василя.

4043. Заремба Романа і Марії з с. Кійданець, Збараж, від Козінчук Степана.

4044. Лосик Параньки з села Подосільна, Перемишляни, від Осетко Дмитра.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В записах просимо конечно подавати Групу і число.

ПОШУКУЮТЬ

ПЕТРО БІНАС, із села Стільсько, почта Николаїв над Дністром, повіт Жидачів, у воєвідстві Станиславів, хай зголоситься на адресу:
WASYL DEMBICKI
G. P. O. Box 260/135,
London E. C. 1, England.

ОЛЕКСАНДРА МАРГАС, з дому Дудар, із села Гнилички, повіт Збараж, шукає **ВАСИЛЯ СПУНДЕРА** і його жени Теклі з дому Галабурда. Хто про них знає або вони самі, хай пише:
ALEXANDRA DUDAR,
c/o Banit
200 Columbia Ave., Irvington, N. J.

Марії Петрикевич, з дому Смеречинська, Маріямпіль, пов. Станиславів, мешкала у Филаделфії, Па., шукає брат **Теофіль Смеречинський**, Augsburg, U. S. Zone Germany, D. P. Camp, Hindenburg Kaserne.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

Отсим повідомляємо всіх тих, котрі посилають до поміщення оголошення про те, що скитальники шукають в Америці рідні, чи знайомих, а виразно не напишуть, що це платне оголошення, або не платне, то такі оголошення адміністрація пересилає до Зл. У. А. Д. Комітету в Филаделфії, який веде з них реєстр і якому „Свобода" поміщує такі оголошення безплатно.

Хто хоче, щоби його оголошення було поміщене у „Свободі" окремо від оголошень Зл. У. А. Д. Комітету, хай напише виразно, що це платне оголошення і скільки разів має бути поміщене.

Адм. „Свободи".

ТАРЗАН, ч. 1486. Два бранці.

З цілою силою кинув бандит камінь на незахоронену голову Тарзана.

Мінуту пізніше туго звязаний, обезвладнений малпочоловік опинився на возі...

...а перестрашена Найда опинилася дбайливо замкнена у другому возі.

Тоді каравана вирушила в дорогу, везучи двох бранців у незнані світи.